

ZAKON O NACIONALNIM PARKOVIMA

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se pitanja od značaja za zaštitu, razvoj, unapređenje, upravljanje, finansiranje i održivo korišćenje nacionalnih parkova na teritoriji Republike Srpske (u daljem tekstu: Republika).

Član 2.

(1) Nacionalni parkovi su područja posebnih prirodnih vrijednosti i svojstava od ekološkog, naučnog, kulturnog, istorijskog, obrazovnog, zdravstveno-rekreativnog i turističkog značaja, koja karakteriše prisustvo reprezentativnih bioloških, geomorfoloških, geoloških i hidroloških pojava i procesa, staništa i vrsta od posebnog značaja, i pripadajućih kulturno-istorijskih vrijednosti.

(2) Nacionalni parkovi i u njima sadržane prirodne vrijednosti, prirodni resursi i radom stvorene vrijednosti, uključujući i kulturno-istorijske spomenike, u svojini su Republike i kao dobra od opšteg interesa uživaju posebnu brigu i zaštitu.

Član 3.

Nacionalni parkovi u Republici proglašavaju se posebnim zakonom, pod uslovima i u postupku kako je propisano Zakonom o zaštiti prirode.

Član 4.

Za područje nacionalnog parka donose se sljedeći akti i propisi:

- a) prostorni plan područja nacionalnog parka,
- b) plan upravljanja nacionalnim parkom (u daljem tekstu: plan upravljanja) i
- v) drugi propisi u skladu sa odredbama ovog zakona i Zakona o zaštiti prirode.

II UPRAVLJANJE I ZAŠTITA NACIONALNIH PARKOVA

Član 5.

(1) Poslovi zaštite, razvoja i upravljanja nacionalnim parkovima su poslovi od opšteg interesa.

(2) Nacionalnim parkom upravlja javna ustanova.

(3) Javnu ustanovu iz stava 2. ovog člana osniva Republika, u skladu sa zakonom koji uređuje sistem javnih službi.

Član 6.

Organi javne ustanove su upravni odbor i direktor.

Upravni odbor i direktora imenuje i razrješava Vlada Republike Srpske, na prijedlog ministarstva nadležnog za zaštitu životne sredine, nakon sprovedenog postupka javne konkurencije.

Na nadležnost, sastav i izbor organa javne ustanove primjenjuje se zakon koji uređuje sistem javnih službi.

Član 7.

(1) Javna ustanova upravlja prirodnim i kulturno-istorijskim vrijednostima, zemljištem, objektima i drugim nepokretnostima u svojini Republike, koja su joj prenesena na upravljanje i korišćenje, u skladu sa zakonom koji propisuje sistem javnih službi i planskim dokumentima.

(2) Javna ustanova obavlja i poslove:

- a) upravljanja, zaštite, gajenja, unapređivanja šuma i šumskog zemljišta, lovne i ribolovne faune, u skladu sa ovim i posebnim zakonima iz člana 3. ovog zakona,
- b) organizovanja i pružanja turističko-ugostiteljskih usluga,
- v) organizovanja istraživanja u oblasti zaštite i razvoja nacionalnog parka,
- g) prezentacije i popularizacije nacionalnog parka i njegovih prirodnih vrijednosti i kulturno-istorijskih dobara,
- d) organizovanja projektovanja, izgradnje i održavanja objekata koji su u funkciji zaštite, unapređivanja i prezentacije prirodnih i kulturno-istorijskih dobara nacionalnog parka, u skladu sa prostornim planom područja nacionalnog parka i planom upravljanja koji se donosi u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i
- đ) druge poslove određene aktima javne ustanove.

Član 8.

(1) U obavljanju poslova upravljanja, zaštite i razvoja javna ustanova:

- a) daje saglasnost za obavljanje naučnih istraživanja, izvođenje istraživačkih radova, snimanje filmova, postavljanje privremenih objekata na površinama u nacionalnom parku i daje druga odobrenja utvrđena ovim zakonom,
- b) obavlja stručne poslove koji se odnose na zaštitu životne sredine na području nacionalnog parka za potrebe vođenja podataka od značaja za planiranje i uređenje prostora u nacionalnom parku, izradu analiza i druge dokumentacione osnove iz okvira svoje djelatnosti za pripremanje dokumenata prostornog uređenja za područje nacionalnog parka, pripremanje podataka za uređenje lokacija na građevinskom zemljištu koje je preneseno na korišćenje i upravljanje nacionalnom parku i
- v) vodi podatke o zaštićenim prirodnim vrijednostima i kulturnim dobrima, vrstama flore i faune, izvršenim naučnoistraživačkim projektima i istražnim radovima (geološkim, hidrološkim i drugim) od interesa za zaštitu, razvoj i upravljanje nacionalnim parkom.

(2) Podatke iz stava 1. tačka v) ovog člana javna ustanova dostavlja ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine i organu nadležnom za zaštitu prirode i zaštitu kulturno-istorijskih dobara.

Član 9.

(1) U skladu sa odredbama ovog zakona i Zakona o zaštiti prirode, sprovode se sljedeće mjere zaštite i razvoja:

- a) sprečavanje radnji koje mogu narušiti osnovna obilježja i druga svojstva nacionalnog parka,
- b) zaštita, očuvanje i unapređivanje biogeografskih obilježja područja, ekosistema i raznovrsnosti izvorne flore i faune, genetskog fonda i njegovog obnavljanja ponovnim unošenjem vrste flore i faune koje su živjele na području nacionalnog parka, te izdvajanjem i uzgajanjem sjemenskih sastojina, kao i drugih, reprezentativnih, bioloških, geomorfoloških, geoloških, hidrografskih i pejzažnih obilježja,
- v) očuvanje reprezentativnih oblika etnološkog nasljeđa i drugih kulturno-istorijskih vrijednosti,
- g) naučnoistraživačka djelatnost,
- d) kulturno-obrazovna djelatnost,
- đ) prezentacija i popularizacija vrijednosti nacionalnog parka,
- e) uređivanje područja i izgradnja objekata u svrhu očuvanja, obnavljanja i unapređivanja prirodnih i kulturno-istorijskih vrijednosti i njihove prezentacije, kao i sanacije i revitalizacije ugroženih dijelova nacionalnog parka i
- ž) uspostavljanje i razvoj turističkih, rekreativnih i drugih razvojnih funkcija u korišćenju prirodnih i kulturno-istorijskih vrijednosti nacionalnog parka u granicama i na način kojim će se obezbijediti zaštita, očuvanje i unapređivanje tih vrijednosti.

(2) Mjere zaštite i razvoja nacionalnih parkova sastavni su dio planova upravljanja, i drugih dokumenata koji se donose na osnovu ovog i posebnih zakona, a koji uređuju pitanja zaštite, očuvanja, unapređenja i korišćenja nacionalnog parka.

(3) Prostorni plan područja nacionalnog parka se priprema i donosi u skladu sa odredbama zakona koji reguliše oblast prostornog uređenja i građenja.

(4) Prostornim planom područja nacionalnog parka iz stava 3. ovog člana mogu se urediti i posebne zone i režimi zaštite u skladu sa međunarodnim standardima.

Član 10.

(1) Na području nacionalnog parka mogu se vršiti samo one privredne, turističko-ugostiteljske i naučnoistraživačke djelatnosti za koje se u postupku dobijanja dozvola utvrdi da ne ugrožavaju izvornost i prirodnu ravnotežu biljnog i životinjskog svijeta, prirodnih staništa, te hidrografske, geomorfološke, geološke, kulturne i pejzažne vrijednosti područja.

(2) Izgradnja objekata i izvođenje radova u svrhu obavljanja djelatnosti iz stava 1. ovog člana mogu se vršiti samo ako su u skladu sa prostornim planom područja i planom upravljanja nacionalnim parkom i na osnovu odobrenja za građenje koje donosi nadležni organ uprave, u skladu sa Zakonom.

Član 11.

(1) Na području nacionalnog parka zabranjeno je:

- a) sjeći ili uništavati drveće, žbunje i ostalu vegetaciju, osim vršenja sanitarnih sječa,
- b) unositi alohtone vrste biljaka, životinja i gljiva, koje slobodno žive u prirodi, kao i lov divljači, osim sanitarnog i uzgojnog odstrela u zonama utvrđenim posebnim propisima,
- v) vršiti nekontrolisano sakupljanje ljekovitog i aromatičnog bilja, gljiva, šumskih i drugih plodova na cijelom području nacionalnog parka,
- g) graditi objekte ili izvoditi druge radove kojima se zagađuje zemljište i vazduh, pogoršava kvalitet voda, mijenja njihova količina, prostorni i vremenski raspored, osim objekata za potrebe vodosnabdijevanja u zonama utvrđenim prostornim planom nacionalnog parka,
- d) graditi energetske objekte i izvoditi druge radove, osim za potrebe nacionalnog parka,
- đ) graditi nuklearne objekte,
- e) odlagati otpad,
- ž) eksploatirati mineralne sirovine,
- z) graditi magistralne i regionalne puteve, osim kad je to predviđeno prostornim planom područja nacionalnog parka,
- i) uništavati granične znakove, table upozorenja i obavještenja, reklamne panoje, turističku signalizaciju i poruke koje upućuju na značaj i ulogu parka i
- j) obavljati djelatnosti i preduzimati druge radnje kojima se uništava priroda, odnosno ugrožavaju obilježja nacionalnog parka.

(2) Izuzetno, može se dozvoliti gradnja energetskih objekata, ako su od interesa za Republiku Srpsku, uz prethodnu saglasnost Vlade.

(3) Pored mjera navedenih u stavu 1. ovog člana, posebne mjere zabrana i ograničenja u nacionalnim parkovima uređuju se posebnim zakonom o proglašenju nacionalnog parka, iz člana 3. ovog zakona.

Član 12.

Pravna i fizička lica koja vrše djelatnosti na području nacionalnih parkova staraju se o zaštiti i razvoju dobara nacionalnih parkova i dužni su da se pridržavaju i sprovode mjere zaštite i razvoja nacionalnog parka propisane ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

Član 13.

(1) Na prijedlog direktora, upravni odbor javne ustanove nacionalnog parka donosi godišnji program zaštite i poslovanja nacionalnog parka.

(2) Godišnji program zaštite i poslovanja nacionalnog parka je kratkoročni planski dokument, kojim se planiraju i uređuju pitanja zaštite i očuvanja flore i faune (posebno lovne i ribolovne) i vegetacija šuma i voda, kao i uređenja šumskog i poljoprivrednog zemljišta u nacionalnom parku, kao i analiza troškova za sprovođenje poslova zaštite, uključujući operativne i druge troškove.

(3) Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine daje saglasnost na godišnji program upravljanja.

Član 14.

(1) Ministar nadležan za zaštitu životne sredine donosi pravilnik o unutrašnjem redu u nacionalnom parku, a po prethodno pribavljenom mišljenju organa nadležnog za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa.

(2) Pravilnikom iz stava 1. ovog člana uređuju se pitanja od značaja za zaštitu, unapređivanje i održivo korišćenje dobara nacionalnog parka, a naročito način i uslovi boravka i kretanja posjetilaca u nacionalnom parku, način i uslovi korišćenja lovne i ribolovne faune, pašnjaka, ljekovitog bilja i gljiva, šumskih plodova, rekreativnih i drugih javnih površina u parku, uslovi kretanja i parkiranja vozila, uslovi i način postavljanja reklamnih, informativnih i drugih oznaka korisnika nacionalnog parka, mjere zaštite prilikom obavljanja naučnih istraživanja i izvođenja istraživačkih radova, obavljanje turističkih, ugostiteljskih i drugih djelatnosti, pravila za održavanje čistoće u nacionalnom parku, posebne zabrane i ograničavanja u provođenju režima zaštite, održavanje putnih komunikacija, postavljanje planinarskih oznaka i putokaza i druge uslove obezbjeđenja režima zaštite i razvoja u nacionalnom parku, u skladu sa ovim zakonom.

Član 15.

(1) Ako se zemljište ili druga nepokretnost koja se nalazi na prostoru i u sastavu nacionalnih parkova ne može iskorišćavati ili je njihovo iskorišćavanje ograničeno, nosilac prava korišćenja, odnosno raspolaganja ima pravo na naknadu u visini umanjenih prihoda na teret subjekata u čiju korist je ustanovljeno to ograničenje.

(2) Pravo svojine na zemljištu ili drugoj nepokretnosti koja se nalazi na prostoru i u sastavu nacionalnih parkova može se izuzeti samo u skladu sa odredbama Zakona o eksproprijaciji.

III FINANSIRANJE NACIONALNIH PARKOVA

Član 16.

Sredstva za finansiranje nacionalnih parkova obezbjeđuje se iz:

- a) budžeta Republike i
- b) vlastitih prihoda.

Sredstva za finansiranje poslove zaštite i razvoja nacionalnih parkova mogu se obezbijediti i:

- a) iz budžeta jedinica lokalne samouprave na čijoj se teritoriji nalazi nacionalni park,
- b) udruživanjem sredstava preduzeća, ustanova i drugih pravnih i fizičkih lica,
- v) finansiranjem posebnih projekata,
- g) od donacija, kredita i zajmova i
- d) iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Prihodi iz stava 1. tačka b) ovog člana mogu se ostvarivati od:

- a) naknada za boravak (ulaznice),
- b) naknada za obavljanje djelatnosti, odnosno vršenje usluga u nacionalnom parku (turističkih,

ugostiteljskih, prodajnih i drugih),

v) naknada za parkiranje, logorovanje, kampovanje i slično,

g) naknada za korišćenje posebno uređenog terena (sportski tereni, lovište i slično),

d) naknada za korišćenje zemljišta za organizovanje priredbi, manifestacija i slično i

đ) drugih naknada.

Visinu i način prikupljanja naknada iz stava 1. ovog člana propisaće javna ustanova posebnim propisom, uz prethodnu saglasnost ministarstva nadležnog za zaštitu životne sredine i uz mišljenje Ministarstva finansija.

IV SLUŽBA NADZORA

Član 17.

(1) U okviru javne ustanove u nacionalnom parku organizuje se služba nadzora radi obezbeđivanja unutrašnjeg reda.

(2) Službu nadzora čine nadzornici nacionalnog parka.

(3) Služba nadzora kontroliše primjenu pravilnika o unutrašnjem redu, postavlja i održava propisane oznake u nacionalnom parku, obavlja poslove čuvanja spomenika, šuma, lovišta, ribolovnog područja nacionalnog parka i obavlja druge poslove u skladu sa zakonom.

Član 18.

(1) Ako nadzornik nacionalnog parka u toku vršenja službe ustanovi da je lice izvršilo radnju suprotnu pravilima unutrašnjeg reda ili prekršilo režim zaštite, ili kada je učinilo radnju koja ima obilježje prekršaja ili krivičnog djela ili da za to postoji sumnja, ovlašćen je i dužan da:

a) legitimise lice u nacionalnom parku,

b) izvrši pregled svih vrsta vozila i tovara,

v) privremeno oduzme predmete kojima je izvršen prekršaj ili krivično djelo i predmete koji su nastali ili pribavljeni izvršenjem takvog djela, kao i da sve predmete bez odlaganja preda nadležnoj službi nacionalnog parka,

g) lice bez ličnih isprava, zatečeno u vršenju prekršaja ili krivičnog djela, zadrži, obavijesti i preda organu unutrašnjih poslova i

d) izda prekršajni nalog, u skladu sa Zakonom o prekršajima.

(2) U vršenju službe nadzornik nacionalnog parka je dužan da pokaže legitimaciju nadzornika.

(3) Legitimaciju nadzornika izdaje direktor javne ustanove.

Član 19.

Ministar nadležan za zaštitu životne sredine propisaće uslove, način korišćenja i izgled uniformi, legitimacije i službenog naoružanja stručnih službi, uz prethodnu saglasnost ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove.

V NADZOR

Član 20.

Nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine.

Član 21.

Inspeksijski nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona ili propisa donesenih za njegovo sprovođenje vrši inspekcija nadležna za zaštitu životne sredine, šumarstvo, vodoprivredu, prosvjetna inspekcija, tržišna i sanitarna inspekcija, u skladu sa zakonom.

VI KAZNENE ODREDBE

Član 22.

(1) Novčanom kaznom od 3.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj odgovorno lice u pravnom licu koje krši odredbe člana 9. ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice:

a) ako se ne pridržava utvrđenih mjera zaštite nacionalnih parkova,

b) ako u nacionalnim parkovima preduzima radnje ili gradi objekte suprotno odredbama ovog zakona i

v) ako pri korišćenju dobara nacionalnih parkova ne postupa u skladu sa odredbama čl. 14. i 15. ovog zakona.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 KM do 20.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice koje krši odredbe člana 11. ovog zakona.

(4) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 KM do 10.000 KM.

(5) Novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM kazniće se za prekršaj fizičko lice na licu mjesta, a preduzetnik novčanom kaznom od 200 KM do 1.000 KM ako u nacionalnom parku preduzima radnje suprotno odredbama čl. 7. i 14. ovog zakona.

Član 23.

Ako pravna ili fizička lica ne postupe u skladu sa stavom 1. ovog člana i time prouzrokuju štetu nacionalnom parku, odgovaraće prema propisima koji regulišu odgovornosti za pričinjenu štetu.

VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 24.

Status, organizacija i finansiranje memorijalnih kompleksa u sastavu postojećih nacionalnih parkova uređuju se u skladu sa propisima zaštite prirodnog i kulturno-istorijskog nasljeđa.

Član 25.

(1) Odredbe ovog zakona odnose se na područja nacionalnih parkova na teritoriji i u svojini Republike, i za druga zaštićena područja se neće primjenjivati.

(2) Na odnose koji nisu regulisani ovim zakonom primjenjivaće se odgovarajuće odredbe propisa koji regulišu zaštitu prirode, uređenje prostora, zaštitu životne sredine i zaštitu kulturnih dobara.

Član 26.

(1) Vlada će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti akt o promjeni oblika organizovanja postojećih nacionalnih parkova u javne ustanove.

(2) Javne ustanove će preuzeti radnike, prava, obaveze i sredstva postojećih javnih preduzeća koja su upravljala Nacionalnim parkom „Sutjeska“ sa sjedištem na Tjentištu i Nacionalnim parkom „Kozara“ sa sjedištem u Prijedoru.

Član 27.

(1) Narodna skupština će najkasnije u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti poseban prostorni plan za svako područje postojećih nacionalnih parkova, a u skladu sa Prostornim planom Republike Srpske.

(2) Narodna skupština će najkasnije u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti posebne zakone kojim će regulisati postojeće nacionalne parkove.

Član 28.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o nacionalnim parkovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 21/96 i 74/05), osim odredbe člana 19. koja prestaje da važi donošenjem posebnih zakona iz člana 27. stav 2. ovog zakona.

Član 29.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj: 01-1006/10

Datum: 13. jul 2010. godine